

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN**
Föredragande
Matilda Ståhl

DOM
2019-02-06
Meddelad i Falun

Mål nr
5544-18

Sida 1 (6)

SÖKANDE

Lassila & Tikanoja FM AB, 556473-2260

Ombud: Advokat Charlotte Dolk och Advokat Pehr Jacobson
Advokatbyrån Hellgren Linander KB
Box 24053
104 50 Stockholm

KONKURRENSVERKET	
2019-02-06	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

MOTPART

Fastighets AB Hushagen, 556143-7293

Ombud: Advokat Per-Ola Bergqvist och Advokat Fanny Herbe
Foyen Advokatfirma KB
Södergatan 22
211 34 Malmö

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 241924

Postadress Box 45 S-791 21 Falun	Besöksadress Kullen 4	Telefon 023-383 00 00 E-post: forvaltningsrattenifalun@dom.se www.forvaltningsrattenifalun.domstol.se	Telefax 023-383 00 80	Expeditionstid måndag–fredag 08:00–12:00 13:00–16:00
---	---------------------------------	--	---------------------------------	--

·BAKGRUND

Fastighets AB Hushagen (Hushagen) genomför en upphandling avseende inre skötsel och drift Borlänge (projektnummer 4325-002). Upphandlingen genomförs som ett öppet förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Hushagen meddelade tilldelningsbeslut den 6 december 2018 varvid anbudet från Sodexo AB antogs. Av tilldelningsbeslutet framgår även att anbudet från Lassila & Tikanoja AB (L&T) inte uppfyller samtliga uppställda obligatoriska krav och att det därför ska förkastas.

YRKANDEN M.M.

L&T ansöker om överprövning och yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska rättas på så sätt att bolagets anbud ska beaktas vid anbudsutvärderingen. L&T gör gällande att bolaget uppfyller kravet på redogörelse för hur bolaget kan säkerställa att samtliga entreprenörer inom projektet kan ta emot personer som finns i utbildning eller som står utanför arbetsmarknaden samt kravet på redovisning av ambitionsnivån för hur många praktikanter/arbetslösa som kan sysselsättas i projektet. A&T har lidit skada eftersom bolagets anbud skulle ha tilldelats kontraktet om det inte förkastats utan skäl.

Hushagen bestrider L&T:s yrkande om att upphandlingen ska rättas på så sätt att anbudsutvärderingen ska göras om med beaktande av bolagets anbud. Hushagen gör gällande att de inte har brutit mot LOU eller mot någon av de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna genom att förkasta L&T:s anbud. L&T:s anbud uppfyller inte samtliga obligatoriska krav som ställts upp i förfrågningsunderlaget och L&T har därför inte riskerat att lida skada till följd av att Hushagen tilldelat Sodexo kontraktet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för förvaltningsrättens prövning

I mål om överprövning enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter denne grundar sin talan på (RÅ 2009 ref. 69). Av 20 kap. 6 § LOU framgår att det förvaltningsrätten har att pröva är om det på grundval av vad L&T anfört är visat att Hushagen brutit mot någon av de grundläggande principerna eller någon annan bestämmelse i LOU och att detta har medfört att L&T har lidit eller kan komma att lida skada. De grundläggande principerna innebär att upphandlande myndighet ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt, genomföra upphandlingar på ett öppet sätt samt iaktta principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet. Högsta förvaltningsdomstolen har, i HFD 2013 ref. 5, uttalat att överprövningen inte tar sikte på upphandlingens materiella resultat utan endast på om den upphandlande enheten förfarit formellt korrekt och iakttagit de upphandlingsprinciper och förfaranderegler som anges i LOU. Endast om den upphandlande myndigheten tagit ovidkommande hänsyn eller påtagligt avvikit från de kriterier som angetts i upphandlingsdokumenten kan det således bli aktuellt att ingripa mot en upphandling på denna grund.

När en anbudsgivare åberopar flera skäl för ingripande enligt LOU bör domstolens prövning i första hand göras av de grunder som hänför sig till upphandlingens konkurrensuppsökande skede. Förvaltningsrätten tar därför först ställning till frågan om det finns skäl för ingripande till följd av de brister som A&T menar finns i upphandlingsdokumenten.

Strider kraven i UF3.512 (I) mot proportionalitetsprincipen?

A&T har gjort gällande att kravet i UF3.512 (I) strider mot proportionalitetsprincipen eftersom kravet saknar tydlig och adekvat koppling till upphandlingsföremålet som är att antagen leverantör ska tillhandahålla tjänster avseende inre skötsel och drift av Hushagens byggnader. Hushagen har gjort gällande att kravet är i enlighet med de upphandlingsrättsliga reglerna i LOU.

Av 17 kap. 1 § LOU framgår att en upphandlande myndighet får ställa särskilda miljömässiga, sociala, arbetsrättsliga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Särskilda villkor för fullgörande av kontrakt ska ha anknytning till det som anskaffas i den mening som avses i 16 kap. 2 § andra stycket och anges i upphandlingsdokumenten. Av 16 kap. 2 § andra stycket framgår att ett tilldelningskriterium ska anses ha anknytning till den vara, tjänst eller byggtreprenad som ska anskaffas om kriteriet i något avseende hänför sig till denna vara eller tjänst eller byggnadsverk under något skede av livscykeln. Av förarbetena till LOU framgår att en upphandlande myndighet har stora möjligheter att ställa villkor för hur kontraktet ska fullgöras. Enligt direktivtexten kan villkoren även omfatta t.ex. sysselsättningsrelaterade hänsyn. Angående att villkoren ska ha anknytning till det som anskaffas framgår att villkor som hör till förutsättningarna hos en leverantör för att denne ska kunna fullgöra kontraktet typiskt sett kan anses ha en sådan koppling medan det inte går att ställa villkor som hör till leverantörens verksamhet som inte berörs av kontraktet. En grundförutsättning för att villkoren ska vara tillåtna är att de inte strider mot de grundläggande principerna för upphandling (prop. 2015/16:195, s. 1117).

Av UF3.512 (I) i upphandlingsdokumenten framgår följande under rubriken **(I) Krav på anbudsgivaren vad gäller socialt hållbart samhälle.**

För Fastighets AB Hushagen är ett socialt hållbart samhälle av största vikt. I genomförandet av projektet vill vi tillsammans med entreprenörerna hitta lösningar för att erbjuda personer som befinner sig i utbildning eller som

står utanför arbetsmarknaden praktik och/eller anställning. 1. Beskriv hur ni tänker arbeta med social hållbarhet genom att ta emot personer som finns i utbildning eller som står utanför arbetsmarknaden. Beskriv även hur ni kan säkerställa detta hos samtliga entreprenörer inom projektet. 2. Beskriv hur ert företag jobbar med social hållbarhet med inriktning mot arbetsmarknaden. 3. Redovisa en ambitionsnivå på hur många praktikanter/arbetslösa ni kan sysselsätt i projektet. Redovisa den del som en procentsats av det totala antalet personer som kommer att vara på arbetsplatsen i förhållande till antalet arbetstillfällen och utbildningsformer.

Kraven i UF3.512 (I) är formulerat så att anbudsgivare ska lämna information om sitt arbete med social hållbarhet inom projektet. Enligt förvaltningsrättens bedömning är de krav som ställts kopplat till utförandet av det aktuella kontraktet i enlighet med bestämmelserna i LOU. Kravet strider därmed inte mot proportionalitetsprincipen.

Uppfyller A&T kraven UF3.512 (I) punkt 1?

L&T anför i huvudsak följande. Bolaget har utförligt beskrivit hur kravet i UF3.512 I) punkt 1 ska uppfyllas i dokumentet "Företagsinformation och organisationsplan till anbud inre skötsel och drift Borlänge". Genom redovisningen över certifierat ledningssystem har L&T beskrivit hur de ska säkerställa att samtliga entreprenörer kan ta emot personer som finns i utbildning eller som står utanför arbetsmarknaden. Av denna beskrivning framgår entydigt att L&T har en väl strukturerad ledningsprocess inklusive stödprocesser för inköp omfattande upprättande och utvärdering av leverantörsavtal. Beskrivningen är inte på något sätt begränsad till att endast avse L&T. Tvärtom måste den anses avse hela fullgörandet av kontraktsåtagandet, dvs även omfatta arbete som utförs av eventuella underentreprenörer. Genom den beskrivning L&T redovisat i sitt anbud är kravet uppfyllt.

Hushagen anför i huvudsak följande. L&T har inte redogjort för hur bolaget kan säkerställa att samtliga entreprenörer inom projektet kan ta emot personer som finns i utbildning eller som står utanför arbetsmarknaden. Inte hel-

ler går den begärda informationen om underleverantörers åtaganden att utläsa ur bolagets redovisning av certifierat ledningssystem. Det förhållandet att L&T i sitt anbud angett att man har ”kvalitetssäkrade processer för leverans och uppföljning” eller att orden ”utvärdera lev avtal” återfinns innebär inte att efterfrågad information lämnats.

För att uppfylla kravet ska en anbudsgivare dels beskriva hur de tänker arbeta med social hållbarhet genom att ta emot personer som finns i utbildning eller som står utanför arbetsmarknaden, dels beskriva hur de säkerställer detta hos samtliga entreprenörer inom projektet. Under rubriken L&T:s sociala ansvar på arbetsmarknaden – Krav I i L&T:s anbud beskriver bolaget hur de uppfyller kravets först led, det vill säga bolagets eget arbete med social hållbarhet. L&T har hänvisat till sin beskrivning av Certifierat ledningssystem för uppfyllelse av kravets andra led. Förvaltningsrätten anser inte att det i denna del av anbudet framgår hur L&T avser att säkerställa att samtliga entreprenörer inom projektet arbetar med social hållbarhet på så sätt som krävs i UF3.512 I) punkt 1. Hushagen har således haft fog för att förkasta L&T:s anbud.

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att L&T inte har framfört omständigheter som visar att upphandlingsdokumenten strider mot proportionalitetsprincipen eller att Hushagen förfarit i strid med upphandlingsdokumenten, någon av de grundläggande principerna eller någon annan bestämmelse i LOU när de har förkastat L&T:s anbud. Skäl för ingripande enligt LOU föreligger därmed inte. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

Hur man överklagar, se bilaga (FR-05).

Eva Karlsson Helghe
rådman

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.